

## [Det talte ord gælder]

Kulturudvalget har efter ønske fra Mogens Jensen (S) stillet mig følgende spørgsmål:

”Med henvisning til pressemeddelelse af 22. december 2017 bedes ministeren redegøre for baggrunden for - og konsekvenserne af - at Kulturministeriet og Slots- og Kulturstyrelsen har valgt at opsigte aftalerne med Dansk Bibliotekscenter (DBC A/S) om Nationalbibliografien og Bibliotek.dk.”

*[Kort baggrund om DBC A/S]*

Jeg tror, at det vil være nyttigt, hvis jeg starter med at ride op, hvordan DBC blev til, og hvilke opgaver virksomheden løser.

DBC – oprindeligt Dansk Biblioteks Center – blev oprettet i al hast i 1991.

Baggrunden var, at Bibliotekscentralen, som på daværende tidspunkt drev dele af biblioteksinfrastrukturen, gik konkurs på grund af nogle mislykkede internationale ekspansionsforsøg.

Der var derfor et akut behov for at sikre en ramme omkring videreførelse af nøgleaktiviteter på biblioteksområdet.

Den ramme blev DBC A/S, som oprindeligt var ejet af KL, Kulturministeriet, Københavns Kommune og Gyldendal. De to sidste blev købt ud i 2011, men fra starten havde KL og Kulturministeriet tilsammen aktiemajoriteten.

Hensigten var at etablere en virksomhed med fokus på kerneopgaverne for biblioteksvæsenet og på stabil drift.

I dag er virksomheden så rent ejet af staten og kommunerne. KL ejer 61,5 pct. af aktierne, mens Kulturministeriet ejer 38,5 pct.

KL udpeger 3 medlemmer af bestyrelsen, herunder formanden, mens Kulturministeriet udpeger to medlemmer, herunder næstformanden.

Jeg vil også nævne de fire hovedopgaver, som virksomheden udfører:

DBC udarbejder og vedligeholder Nationalbibliografien som er fortegnelsen over alle udgivelser i Danmark.

De udarbejder bibliotekskatalogiseringen, som er en række yderligere data om udvalgte udgivelser – f.eks. emneord.

DBC driver også DanBib, som er den database, hvor ovennævnte oplysninger samles med oplysninger om bibliotekernes bestand af de pågældende udgivelser.

Og endelig driver DBC portalen Bibliotek.dk, hvor man kan søge og bestille materiale fra både kommunale og statslige biblioteker.

Nationalbibliografien og Bibliotek.dk finansieres af staten. DanBib finansieres af kommuner og stat i forening, mens bibliotekskatalogiseringen altovervejende finansieres af kommunerne.

Ud over disse opgaver løser virksomheden i mindre omfang andre drifts- og udviklingsopgaver.

DBC A/S er i dag et økonomisk velkonsolideret selskab, der har en stabil drift.

Virksomheden har ca. 150 medarbejdere, der løser både IT-opgaver omkring de mange forskellige systemer og biblioteksfaglige opgaver i form af registrering i Nationalbibliografien og bibliotekskatalogiseringen.

Det skal også understreges, at virksomhedens hovedopgaver fortsat er og vil være afgørende for et velfungerende biblioteksvæsen i Danmark.

*[Statens ejerskab]*

Som det fremgår af den i spørgsmålet omtalte pressemeddelelse, så skal man se opsigelsen af de to aftaler i det lys, at Kulturministeriet vurderer, at staten bør afvikle sit medejerskab i DBC.

Senere i år planlægges tilsvarende en opsigelse af statens ejerskab i henhold til ejeraftalen mellem KL og Staten samt aftalen om DanBib.

Svaret på samrådsspørgsmålet er således, at de to aftaler er opsagt, fordi staten ønsker at frigøre sig for ejerskabet til DBC.

Som det fremgik af min indledning blev DBC i sin tid etableret som et aktieselskab med KL og staten som hovedaktionærer. Formålet var at skabe en stabil ramme for virksomheden.

Dette formål er for længst opfyldt og hovedparten af virksomhedens aktiviteter retter sig mod folkebibliotekerne, som kommunerne har ansvaret for.

Derfor har staten ikke længere behov for at være medejere og Kulturministeriet er da heller ikke involveret i lignende ejerskabskonstruktioner på andre kulturområder.

Tværtimod er staten en besværlig ejer, da vi ikke ønsker, at virksomheden udvider sine aktiviteter til andre områder, som der gennem en årrække har været ønsket om.

Hertil kommer, at det er regeringens – og i høj grad også min egen – holdning, at staten kun

bør eje virksomheder, hvis der er en helt særlig grund hertil.

Statens ejerskab er historisk og ikke aktuelt begrundet og medfører, at staten og KL er i en dobbeltrolle som ejere og stort set eneste kunder.

Set fra et ejersynspunkt skal staten således arbejde for at optimere indtjeningen og fra et kundesynspunkt, skal vi arbejde for at få ydelserne så billigt som muligt.

Den balancegang er meget svær at håndtere når virksomheden er organiseret som et A/S. Dilemmaet forstærkes af, at DBC næsten udelukkende servicerer statslige og kommunale biblioteker.

Oprindeligt var ideen bag ejerskabet som sagt, at staten og kommunerne som ejere af virksomheden skulle sikre fokus på stabil opgaveløsning. Og jeg vil også understrege, at der grundlæggende har været tilfredshed med de ydelser, som DBC leverer.

Derfor har det været en naturlig konklusion, at staten på den ene side bør udtræde af

ejerskabet, men fortsat opretholde sine forpligtelser i forhold til et velfungerende biblioteksvæsen.

Og det sker bedst ved at være kunder og samarbejdspartner med KL og kommunerne – ikke som selskabsejer.

Opsigelsen af de to aftaler er en konsekvens af denne konklusion.

*[Juridisk anledning til opsigelse]*

Herudover skyldes opsigelserne det formelle forhold, at aftalerne med DBC A/S om Nationalbibliografien og Bibliotek.dk hviler på den forudsætning, at staten er medejer af selskabet.

Hvis staten ikke længere er medejer, kan staten ikke henlægge opgaverne i selskabet uden udbud.

Vores juridiske rådgivning fortæller os i den forbindelse, at det ikke er tilstrækkeligt, at vi opsiger aftalerne, når vi afhænder vores ejerandel.

Aftalerne skal være udløbet, inden vi udtræder af ejerskabet, ellers kan vi ende med en konkurrencesag, som vi kan risikere at tabe.

Opsigelsen er derfor første skridt i at kunne frigøre staten fra medejerskabet til DBC.

*[Forhandlingsmæssig anledning til opsigelse]*

Formålet med at udtræde af medejerskabet til DBC er som nævnt også, at vi vurderer, at opgaverne løses bedst, hvis vi sikrer en ny organisering, der giver en klarere styring af den enkelte opgave.

Det her handler ikke om, at opgaverne omkring biblioteksinfrastrukturen ikke længere skal løses – for det er afgørende opgaver.

Det kan gøres på forskellige måder; bl.a. ved at omfordele opgaver – og naturligvis de tilhørende bevillinger – mellem KL og staten.

Vi har haft gode indledende drøftelser med KL herom, men har også måttet konstatere, at det har været vanskeligt at nå til realitetsforhandlinger, så længe sagen har bevæget sig på det hypotetiske plan.



Derfor har det simpelthen været nødvendigt at opsige aftalerne for at komme videre med de fremadrettede drøftelser.

*[Økonomisk anledning til opsigelsen]*

Endelig giver opsigelsen af de to aftaler mening i sig selv, uanset spørgsmålet om det statslige medejerskab.

Der er simpelthen behov for at se grundigt på de to aftaler for at sikre, at vi får den rigtige vare til den rigtige pris.

Det skal i den forbindelse også bemærkes, som det fremgår af pressemeddelelsen, at der endnu ikke er truffet endelig beslutning om at afhænde statens ejerandel.

Den beslutning skal træffes af Folketingets Finansudvalg, som vil få beslutningen forelagt i løbet af de kommende måneder.

*[Konsekvenser af opsigelsen]*

Endelig spørges der også til konsekvensen af opsigelsen.

For det første er konsekvensen af opsigelsen at vi kan komme videre i forpligtende drøftelser med KL og DBC om, hvordan vi organiserer opgaverne fremadrettet.

Derudover afhænger konsekvenserne af, hvad vi bliver enige om i disse drøftelser. Som sagt kan man forestille sig, at de to opgaver skal i udbud.

Men man kunne også forestille sig at opgaverne organiseres på helt andre måder end i dag, således at KL overtager væsentlige dele af de statslige opgaver sammen med de tilhørende bevillinger. Men det afhænger selvfølgelig af en forhandling med KL.

Det afgørende er, at der bliver etableret nogle mere enkle relationer i forhold til løsningen af opgaven, som vi kan sikre, at vi får den rigtige vare til den rigtige pris.

Drøftelserne er som nævnt i gang og endnu ikke afsluttede og jeg kan derfor ikke komme nærmere ind på indholdet på nuværende tidspunkt. Men når der foreligger et resultat,

skal jeg sørge for at Kulturudvalget bliver  
informeret.

Tak for ordet.